

AGENȚIA NAȚIONALĂ
DE INTEGRITATE (ANI)

MĂSURI DE PROTECȚIE, MĂSURI DE SPRIJIN ȘI MĂSURI REPARATORII
LEGEA NR. 361/2022 PRIVIND PROTECȚIA AVERTIZORILOR ÎN
INTERES PUBLIC

CONSILIERE, INFORMARE ȘI ASISTENȚĂ

Agenția Națională de Integritate,

autoritate competentă să primească raportări privind încălcări ale legii, conform prevederilor din Legea nr. 361/2022, **asigură** consilierea și informarea avertizorilor în interes public în legătură cu măsurile de protecție, cu drepturile, procedurile și măsurile reparatorii aplicabile și **oferă** avertizorilor în interes public asistență în legătură cu protecția acestora împotriva represaliilor în fața oricărei autorități.

- Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, constituie cadrul general în materia protecției persoanelor care raportează încălcări ale legii, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă, în cadrul autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum și în cadrul persoanelor juridice de drept privat.
- La data intrării în vigoare a Legii nr. 361/2022, a fost abrogată Legea nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1214 din 17 decembrie 2004.
- Avertizările formulate și nesoluționate înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi rămân supuse dispozițiilor legale în vigoare la data formulării.

ASISTENȚA JUDICIARĂ GRATUITĂ PENTRU AVERTIZORII ÎN INTERES PUBLIC

Agencia, în îndeplinirea atribuțiilor stabilite prin prezenta lege, a efectuat demersurile necesare pentru asigurarea respectării și aplicării unitare, de către toate barourile membre ale Uniunii Naționale a Barourilor din România, a prevederilor legale privind acordarea asistenței judiciare gratuite, pe parcursul procedurii disciplinare, precum și pentru contestarea măsurilor luate ca represalii împotriva avertizorului în interes public, independent de starea materială a acestuia, în acord cu prevederile art. 8¹ din Ordonanța de urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, coroborate cu cele ale art. 22, alin. (2) și art. 23, alin. (1) și alin. (4) din Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public.

Ajutorul public judiciar

se acordă, potrivit OUG nr. 51/2008, independent de starea materială a solicitantului, dacă prin lege specială se prevede dreptul la asistență judiciară sau dreptul la asistență juridică gratuită, ca măsură de protecție, în considerarea unor situații speciale, precum minoritatea, handicapul, un anumit statut și altele asemenea. În acest caz, ajutorul public judiciar se acordă fără îndeplinirea criteriilor prevăzute la art. 8, dar numai pentru apărarea sau recunoașterea unor drepturi sau interese rezultate ori aflate în legătură cu situația specială care a justificat recunoașterea, prin lege, a dreptului la asistență judiciară sau la asistență juridică gratuită.

Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, reglementează asistența judiciară gratuită, astfel:

- potrivit art. 22, alin. 2, pentru procedura necontencioasă, *la cererea avertizorului în interes public cercetat disciplinar, în termen de maximum un an de la data raportării, baroul din circumscripția locului de desfășurare a activității avertizorului în interes public asigură asistența judiciară gratuită pe parcursul procedurii disciplinare.*

Cererea de acordare a asistenței juridice prin avocat, de natură extrajudiciară (pentru activități profesionale desfășurate până la sesizarea instanței de judecată) formulată de o persoană care întrunește condițiile recunoscute de lege pentru a fi avertizor în interes public, va fi soluționată de către Decanul Baroului competent, cu luarea în considerare a dispozițiilor art. 8¹ din OUG nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, a Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, precum și a prevederilor Statutului Profesiei de Avocat.

La solicitarea avertizorului în interes public cercetat disciplinar ca urmare a raportării interne, externe sau divulgării publice, comisiile de disciplină sau alte organisme similare din cadrul autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public sau persoanelor juridice de drept privat **au obligația** de a invita presa și un reprezentant al sindicatului sau al asociației profesionale sau un reprezentant al salariaților, după caz.

Anunțul se face prin comunicat pe pagina de internet a autorității, instituției publice, persoanei juridice de drept public sau persoanei juridice de drept privat cu cel puțin 3 zile lucrătoare înaintea ședinței, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate.

- potrivit art. 23, alin. 4, pentru procedura contencioasă, pe rolul unei instanțe de judecată, *la cererea avertizorului în interes public care dorește să conteste măsurile prevăzute la art. 22, baroul din circumscripția locului de desfășurare a activității avertizorului în interes public asigură asistența judiciară gratuită.*

Cererea de acordare a asistenței juridice prin avocat, de natură judiciară (pentru activități profesionale desfășurate după sesizarea instanței de judecată) formulată de o persoană care întrunește condițiile recunoscute de lege pentru a fi avertizor în interes public, va fi soluționată de judecătorul investit cu soluționarea contestației respective, cu luarea în considerare a dispozițiilor art. 8¹ din OUG nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, a Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, precum și a prevederilor Statutului Profesiei de Avocat.

Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public nu cuprinde și alte mențiuni / prevederi privind **regimul juridic al asistenței judiciare gratuite**, sens în care, dispozițiile anterior enunțate se coroborează cu dispozițiile altor prevederi legale în materie, respectiv cu cele ale Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și Statutului Profesiei de Avocat, ale OUG. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, precum și ale **PROTOCOLULUI** privind stabilirea onorariilor cuvenite avocaților pentru furnizarea serviciilor de asistență juridică în materie penală, pentru prestarea, în cadrul sistemului de ajutor public judiciar, a serviciilor de asistență judiciară și/sau reprezentare ori de asistență extrajudiciară, precum și pentru asigurarea serviciilor de asistență judiciară privind accesul internațional la justiție în materie civilă și cooperarea judiciară internațională în materie penală nr. 36290/17.06.2022, nr. 1599/C/17.06.2022 și nr. 173-AUT-2022/17.06.2022, semnat de către Ministerul Justiției, Ministerul Public - Parchetul General de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Uniunea Națională a Barourilor din România.

A se consulta:

<https://integritate.eu/wp-content/uploads/2025/07/Protocol-Onorarii-UNBR.pdf>

POSIBILITATEA SUSPENDĂRII MĂSURILOR CONSIDERATE REPRESALII

Avertizorul în interes public poate contesta măsurile ce reprezintă represalii determinate de raportarea sa internă sau externă ori de divulgarea publică pe care a făcut-o și poate cere, pe calea ordonanței președințiale, inclusiv suspendarea formelor de represalii.

- represaliile sunt definite ca „*orice acțiune sau omisiune, directă sau indirectă, apărută într-un context profesional, care este determinată de raportarea internă sau externă ori de divulgarea publică și care provoacă sau poate provoca prejudicii avertizorului în interes public*”.
- în litigiile prevăzute mai sus, sarcina de a dovedi că măsura contestată este justificată de alte motive decât cele care au legătură cu raportarea sau divulgarea publică revine, după caz, fie angajatorului, fie entității cu privire la care se face contestarea privind represaliile.
- în conformitate cu prevederile **art. 23**, instanța poate dispune, pe calea **ordonanței președințiale**, chiar dacă nu există judecată asupra fondului, suspendarea măsurilor prevăzute la **art. 22**.
- dacă instanța constată că măsura a fost dispusă ca represalii în considerarea raportării sau a divulgării publice, aceasta poate dispune, după caz, desființarea măsurii, repunerea părților în situația anterioară, repararea prejudiciului, încetarea măsurii și interzicerea ei pe viitor, precum și orice alte măsuri pentru încetarea formelor de represalii.
 - odată cu luarea oricăreia dintre măsurile prevăzute la **art. 23**, alin. (5), instanța va dispune, în toate cazurile, și obligarea autorității, instituției publice sau persoanei juridice de drept public sau persoanei juridice de drept privat la publicarea într-un cotidian local sau național, pe cheltuiala sa, a unui extras din hotărârea prin care a fost constatată dispunerea în mod nelegal a uneia dintre măsurile prevăzute la **art. 22**.

- extrasul se publică și pe pagina de internet existentă a autorității, instituției publice, persoanei juridice de drept public sau persoanei juridice de drept privat, precum și pe pagina de internet a Agenției, cu respectarea legislației privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal.
- dacă instanța constată că împotriva aceluiași avertizor în interes public au fost dispuse, de cel puțin două ori, represalii în considerarea aceleiași raportări sau divulgări publice, aceasta poate dispune, după caz, oricare dintre măsurile prevăzute la art. 23, alin. (5), precum și aplicarea unei amenzi civile în cuantum de până la 40.000 de lei.

Contestarea măsurilor luate ca represalii se aplică inclusiv următoarele categorii de persoane, respectiv:

- facilitatorilor;
- persoanelor terțe care au legături cu avertizorul în interes public și care ar putea să sufere represalii într-un context profesional, cum ar fi colegi sau rude ale acestuia;
- persoanelor juridice deținute de către avertizorul în interes public sau pentru care avertizorul în interes public lucrează sau cu care are alte tipuri de legături într-un context profesional;
- avertizorului în interes public care, în mod anonim, a raportat sau a divulgat public informații referitoare la încălcări, dar este ulterior identificat și suferă represalii;
- avertizorului în interes public care efectuează raportări către instituțiile, organele, oficiile sau agențiile competente ale Uniunii Europene.

DOMENIUL DE APLICARE

Potrivit Legii nr. 361/2022, în categoria persoanelor care efectuează raportări și care au obținut informațiile referitoare la încălcări ale legii, într-un context profesional, intră, cel puțin, următoarele:

- lucrătorii;
- persoanele care desfășoară o activitate independentă, în înțelesul art. 49 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;
- acționarii și persoanele care fac parte din organul de administrare, de conducere sau de supraveghere al unei întreprinderi, inclusiv membrii neexecutivi ai consiliului de administrație, precum și voluntarii și stagiarilor remunerați sau neremunerați;
- orice persoană care lucrează sub supravegherea și conducerea persoanei fizice sau juridice cu care s-a încheiat contractul, a subcontractanților și a furnizorilor acesteia;
- persoanele ale căror raporturi de muncă nu au început încă și care efectuează raportări prin intermediul canalelor de raportare interne sau externe sau divulgă public informații privind încălcări ale legii obținute în timpul procesului de recrutare sau altor negocieri precontractuale sau în cazul în care raportul de muncă sau raportul de serviciu a încetat;
- persoanele care raportează sau dezvăluie public informații privind încălcări ale legii în mod anonim.

PRINCIPII GENERALE

Principiile care guvernează protecția raportărilor privind încălcări ale legii:

- **principiul legalității**, potrivit căruia autoritățile, instituțiile publice, alte persoane juridice de drept public, precum și persoanele juridice de drept privat au obligația de a respecta drepturile și libertățile fundamentale, prin asigurarea respectării depline, printre altele, a libertății de exprimare și de informare, a dreptului la protecția datelor cu caracter personal, a libertății de a desfășura o activitate comercială, a dreptului la un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, a dreptului la un nivel ridicat de protecție a sănătății umane, a dreptului la un nivel ridicat de protecție a mediului, a dreptului la o cale de atac eficientă și a dreptului la apărare;
- **principiul responsabilității**, potrivit căruia avertizorul în interes public are obligația de a prezenta date sau informații cu privire la faptele raportate;
- **principiul imparțialității**, potrivit căruia examinarea și soluționarea raportărilor se fac fără subiectivism, indiferent de convingerile și interesele persoanelor responsabile de soluționarea acestora;
- **principiul bunei administrări**, potrivit căruia autoritățile și instituțiile publice, alte persoane juridice de drept public sunt datorate să își desfășoare activitatea în realizarea interesului general, cu un grad ridicat de profesionalism, în condiții de eficiență și eficacitate a folosirii resurselor;
- **principiul echilibrului**, potrivit căruia nicio persoană nu se poate prevala de prevederile prezentei legi pentru a diminua sancțiunea administrativă sau disciplinară pentru o faptă a sa mai gravă care nu are legătură cu raportarea;
 - **principiul bunei - credințe**, potrivit căruia este ocrotită persoana care a avut motive întemeiate să creadă că informațiile referitoare la încălcările raportate erau adevărate la momentul raportării și că respectivele informații intrau în domeniul de aplicare al prezentei legi.

MĂSURI DE PROTECȚIE, MĂSURI DE SPRIJIN ȘI MĂSURI REPARATORII

CONDIȚII PENTRU APLICAREA MĂSURILOR DE PROTECȚIE

Pentru a beneficia de măsurile de protecție, avertizorul în interes public trebuie să întrunească cumulativ următoarele condiții:

- să fie una dintre persoanele care efectuează raportări potrivit prevederilor art. 2, alin. (1) din lege și care a obținut informații referitoare la încălcări ale legii într-un context profesional;
- să fi avut motive întemeiate să creadă că informațiile referitoare la încălcările raportate erau adevărate la momentul raportării;
- să fi efectuat o raportare internă, o raportare externă sau o divulgare publică.

EXTINDEREA MĂSURILOR DE PROTECȚIE

Măsurile de protecție se aplică și:

- facilitatorilor;
- persoanelor terțe care au legături cu avertizorul în interes public și care ar putea să sufere represalii într-un context profesional, cum ar fi colegi sau rude ale acestuia;
- persoanelor juridice deținute de către avertizorul în interes public sau pentru care avertizorul în interes public lucrează sau cu care are alte tipuri de legături într-un context profesional;
- avertizorului în interes public care, în mod anonim, a raportat sau a divulgat public informații referitoare la încălcări, dar este ulterior identificat și suferă represalii;
 - avertizorului în interes public care efectuează raportări către instituțiile, organele, oficiile sau agențiile competente ale Uniunii Europene.

MĂSURI REPARATORII

Persoanele prevăzute la **art. 2** și **art. 20 alin. (3)** din lege care au efectuat o raportare sau divulgare publică în condițiile Legii nr. 361/2022, au dreptul la repararea integrală a prejudiciului suferit ca urmare a raportării sau divulgării publice.

Pentru a beneficia de măsurile reparatorii, avertizorul în interes public trebuie să îndeplinească cumulativ condițiile prezentate anterior, precum și condiția ca represaliile să fie consecința raportării efectuate, astfel:

- să fie una dintre persoanele care efectuează raportări potrivit prevederilor **art. 2, alin. (1)** din lege și care a obținut informații referitoare la încălcări ale legii într-un context profesional;
- să fi avut motive întemeiate să creadă că informațiile referitoare la încălcările raportate erau adevărate la momentul raportării;
- să fi efectuat o raportare internă, o raportare externă sau o divulgare publică;
- represaliile sunt consecința raportării sau divulgării publice efectuate.

MĂSURI DE PROTECȚIE PENTRU AVERTIZORII CARE DIVULGĂ PUBLIC INFORMAȚII PRIVIND ÎNCĂLCĂRI ALE LEGII

Sesizarea privind încălcarea legii prin divulgare publică se poate adresa presei, organizațiilor profesionale, sindicale sau patronale, organizațiilor neguvernamentale, comisiilor parlamentare sau prin punerea la dispoziție în orice mod în spațiul public a informațiilor referitoare la încălcări ale legii.

Avertizorii în interes public care divulgă public informații privind încălcări ale legii **beneficiază de protecție** în cazul în care este îndeplinită una dintre următoarele **condiții**:

- a raportat mai întâi intern și extern sau direct extern, potrivit cap. III și IV, însă consideră că nu au fost dispuse măsuri corespunzătoare în termenul prevăzut la **art. 17, alin. (6)** din lege;
- are motive întemeiate să considere că:
 1. încălcarea poate constitui un pericol iminent sau evident pentru interesul public sau riscul unui prejudiciu care nu mai poate fi remediat;
sau
 2. în cazul raportării externe există un risc de represalii sau o probabilitate redusă ca încălcarea să fie remediată în mod eficace având în vedere circumstanțele specifice ale raportării.

FORME DE REPRESALII INTERZISE PRIN LEGE

Este interzisă orice formă de represalii împotriva avertizorilor în interes public, amenințări cu represalii sau tentative de represalii, în special cele care privesc:

- orice suspendare a contractului individual de muncă ori a raportului de serviciu;
- concedierea sau eliberarea din funcția publică;
- modificarea contractului de muncă;
- reducerea salariului și schimbarea programului de lucru;
- retrogradarea sau împiedicarea promovării în muncă și a dezvoltării profesionale, inclusiv prin evaluări negative ale performanței profesionale individuale, sau prin recomandări negative pentru activitatea profesională desfășurată;
- aplicarea oricărei alte sancțiuni disciplinare;
- constrângerea, intimidarea, hărțuirea;
- discriminarea, crearea unui alt dezavantaj sau supunerea la un tratament inechitabil;
 - refuzul de a transforma un contract de muncă pe o perioadă determinată într-un contract de muncă pe durată nedeterminată, în cazul în care lucrătorul a avut așteptări legitime că i s-ar oferi un post permanent;

- refuzul de a reînnoi un contract de muncă pe o perioadă determinată sau încetarea anticipată a unui astfel de contract;
- cauzarea de prejudicii, inclusiv la adresa reputației persoanei în cauză, în special pe platformele de comunicare socială, sau pierderi financiare, inclusiv sub forma pierderii oportunităților de afaceri și a pierderii de venituri;
- anularea unei licențe sau a unui permis;
- includerea pe o listă sau într-o bază de date negativă, pe baza unui acord sectorial sau la nivel de industrie, formal sau informal, care poate presupune că persoana în cauză nu își va găsi, în viitor, un loc de muncă în respectivul sector sau în respectiva industrie;
- rezilierea unilaterală extrajudiciară a unui contract pentru bunuri sau servicii, fără a fi îndeplinite condițiile în acest sens;
- solicitarea de efectuare a unei evaluări psihiatrice sau medicale.

EXONERAREA DE RĂSPUNDERE

Avertizorul în interes public care efectuează o **raportare sau divulgare publică** a unor informații privind **încălări ale legii** nu încalcă dispozițiile legale sau clauzele contractuale privind divulgarea de informații și nu răspunde pentru raportarea sau divulgarea publică a unor astfel de informații, cu condiția să fi efectuat o raportare sau divulgare publică în condițiile prezentei legi și să fi avut motive întemeiate să creadă că raportarea sau divulgarea a fost necesară pentru dezvăluirea unei încălcări a legii.

Dispozițiile **art. 1, alin. (4) și (5)** rămân aplicabile.

Avertizorul în interes public care **dobândește sau accesează** date și informații de care are cunoștință în virtutea atribuțiilor de serviciu sau a raporturilor de muncă **nu răspunde** dacă accesarea sau dobândirea are ca scop raportarea sau dezvăluirea publică a unei încălcări a legii, iar raportarea sau divulgarea publică s-a efectuat în condițiile prezentei legi.

Răspunderea avertizorilor în interes public pentru acte sau omisiuni care nu au legătură cu raportarea sau divulgarea publică sau care nu sunt necesare pentru dezvoltarea unei încălcări a legii este supusă dispozițiilor de drept comun.

În cadrul procedurilor judiciare care vizează încălcări precum:

- încălcarea dreptului la imagine;
- încălcarea drepturilor de autor;
- încălcarea secretului profesional;
- încălcarea normelor de protecție a datelor;
- divulgarea secretelor comerciale sau acțiunile în despăgubire;

nu se poate angaja răspunderea persoanelor prevăzute la art. 2 și art. 20, alin. (3) ca urmare a raportărilor sau a divulgărilor publice efectuate în condițiile prezentei legi. Persoanele prevăzute la art. 2 și art. 20, alin. (3) au dreptul să invoce respectiva raportare sau divulgare publică pentru a urmări închiderea cauzei, cu condiția să fi avut motive întemeiate să considere că raportarea sau divulgarea publică a fost necesară pentru dezvoltarea unei încălcări a legii, în temeiul prezentei legi.

În cazul în care o persoană **raportează** sau **divulgă public** informații referitoare la încălcări ale legii în condițiile prezentei legi și aceste informații includ **secrete comerciale**, o astfel de raportare sau divulgare publică este considerată **legală** în condițiile art. 3, alin. (2) din O.U.G. nr. 25/2019 privind protecția know-how-ului și a informațiilor de afaceri nedivulgate care constituie secrete comerciale împotriva dobândirii, utilizării și divulgării ilegale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.

Persoanele prevăzute la art. 2 și art. 20, alin. (3) din lege beneficiază de măsurile prevăzute în cuprinsul art. 21, alin. (2) - alin. (7) în vederea protejării împotriva represaliilor.

INTERZICEREA RENUNȚĂRII LA DREPTURI ȘI LA MĂSURI REPARATORII

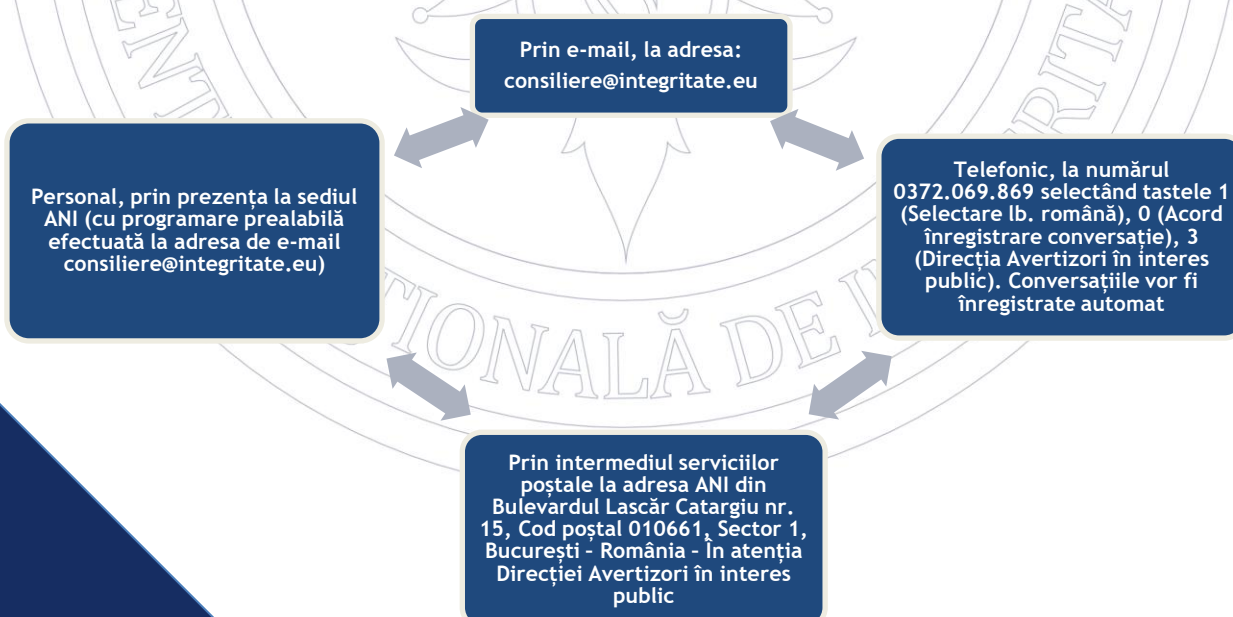
Drepturile și măsurile prevăzute de prezenta lege nu pot face obiectul unei renunțări sau limitări prin contract, formă sau condiții de încadrare în muncă, inclusiv un acord de arbitraj prealabil unui litigiu.

Orice tranzacție prin care se urmărește limitarea sau renunțarea la drepturile și măsurile prevăzute de prezenta lege este nulă de drept.

RAPORTAREA NEREALĂ

Raportarea de informații privind încălcări ale legii, cunoscând că acestea sunt nereale, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 2.500 lei la 30.000 lei, dacă fapta nu a fost săvârșită în astfel de condiții încât să fie considerată, potrivit legii, infracțiune.

Persoanele care solicită consiliere confidențială în legătură cu efectuarea de raportări, consiliere și informare în legătură cu măsurile de protecție, cu drepturile, procedurile și măsurile reparatorii aplicabile, precum și cele care solicită asistență în legătură cu protecția împotriva represaliilor, o pot face prin următoarele modalități:

**AGENȚIA NAȚIONALĂ
DE INTEGRITATE (ANI)**

Member of CISQ Federation

RINA SIMTEX

CERTIFIED MANAGEMENT SYSTEM
ISO/IEC 27001

AGENȚIA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE

B-dul Lascăr Catargiu nr. 15, cod poștal: 010661, Sector 1,

București - România

E - mail: avertizari@integritate.eu

E - mail: consiliere@integritate.eu

E - mail: ds.avertizori@integritate.eu

Website: <http://www.integritate.eu>

Platformă avertizori: <https://avertizori.integritate.eu/>